

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun.Chișinău, str.Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

Data : 20.11.2020

Nr. dosarului : 4r-2041/20

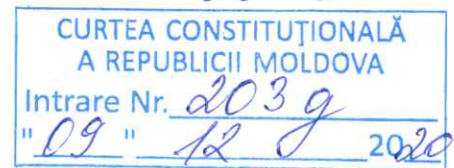
Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28, MD-2004

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău vă remite spre examinare sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă de către șeful Secției Juridice din cadrul CA „General-Asigurări” SA, Cazacliu Igor, în cauza contravențională cu nr. 4r-2041/20, în privința Valentinei Al Safdi, în baza art. 242 alin. (1) Cod Contravențional.

Anexă : Sesizarea pe 32 file.

Judecătorul
Curții de Apel Chișinău

Chiroșca Igor

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

Privind excepția de neconstituționalitate

a art.448 alin.(1) Cod Contravențional

Prezentată în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) și lit.g) din Constituție

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.2. Persoană juridică****1. COMPANIA DE ASIGURĂRI "GENERAL ASIGURĂRI" SA,****mun. Chișinău, str. Pușkin, nr. 47/5****2. IDNO: 1016600035165, data înregistrării: 27.10.2016****3. Numele administratorului: Banaru Vitalie****4. Tel:****A.3. Instanța de judecată****1. Curtea de Apel Chișinău****2. Judecător: Igor Chiroșca****4. mun****5. Tel:**

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

În fapt, la data de 11.11.2019, ora 08:15, la Dispeceratul SST și CR al Direcției de poliție mun.Chișinău a parvenit informația despre accident rutier produs la ieșirea din com.Bubuieci, mun.Chișinău, la care părțile au fost informate despre posibilitatea aplicării mecanismului "Constatului amiabil în accident".

Ulterior părțile implicate în accidentul rutier din 11.11.2019 s-au prezentat la sediul CA"General Asigurări"SA cu Formularul "Constatare amiabilă de accident" completat pentru a putea beneficia de despăgubirea de asigurare pînă la 10.000,00 lei și fără a fi tras la răspundere contravențională contravenientul.

Iar expertul CA"General Asigurări"SA a deschis dosarul de daune nr.1834-19-RCA în baza Formularul "Constatare amiabilă de accident" și s-a întocmit Procesul-Verbal de constatare a daunelor nr.1834-19-RCA, unde s-a indicat deteriorările în urma accidentului rutier din 11.11.2019

Apoi, CA"General Asigurări"SA a finalizat regularizarea dosarului de daună cu luarea deciziei de achitare a despăgubirii de asigurare în mărime de 10.000,00 lei.

Ulterior, dl. Bujac Igor (păgubitul) s-a prezentat la Dispeceratul SST și CR al Direcției de poliție mun.Chișinău cu solicitarea de a-i fi eliberat Dosarul Contravențional pe accidentul rutier, fiindu-i eliberat Dosarul Contravențional nr.14737 din 11.11.2019 încheiat în baza art.242 alin.(1) Cod Contravențional.

Apoi, la data de 12.11.2019 s-a prezentat la sediul CA"General Asigurări" SA și a solicitat anexarea la dosarul de daune nr.1834-19-RCA deschis în baza Formularul "Constatare amiabilă de accident" pentru a nu fi restricționat la cuantumul despăgubirii de asigurare de 10.000,00 lei.

Astfel, din circumstanțele relatate mai sus denotă că nu suntem de acord cu decizia de sancționare a contravenientului prin emiterea procesului verbal cu privire la contravenție, îl considerăm ca neîntemeiat și denotă interpretarea eronată a situației de fapt ce a dus la atragerea la răspundere contravențională nefondat și utilizînd dreptul prevăzut la art.16 alin.(7) lit.(c) a Legii cu privire la asigurări nr.407 din 22.12.2006 (valabil în redacția de la momentul accidentului rutier) anume: **"(7) Asigurătorul este în drept:...c) să conteste, după caz, în instanța de judecată actele emise de către organele de constatare a circumstanțelor producerii cazului asigurat, precum și deciziile adoptate referitor la stabilirea culpei asiguratului în producerea cazului asigurat. Contestarea în instanța de judecată a deciziei privind stabilirea culpei asiguratului nu exclude vinovăția acestuia pînă în momentul în care decizia judecătorească devine definitivă și executorie, asigurătorul fiind obligat să achite despăgubirea de asigurare în termenul stabilit de lege sau contractul de asigurare."** și avînd la bază următoarele argumente de ordin material și procesual conchidem că:

Potrivit art.446 lit.(a) al Codului Contravențional se menționează ***”Cazurile în care nu se încheie proces-verbal cu privire la contravenție”*** și anume **”În cazul constatării unei fapte contravenționale, agentul constatator nu încheie proces-verbal cu privire la contravenție: a) dacă răspunderea contravențională a fost înlăturată conform art. 20–31¹;**

Dacă e să examinăm în detaliu materialele prezentate la sediul CA”General Asigurări”SA observăm prezența Formularul ”Constatare amiabilă de accident” semnat de către dl.Bujac Igor și dna Al Safdi Valentina, în care dna Al Safdi își recunoaște vina în accidentul rutier din 11.11.2019 or **art.31¹ alin.(4)** al Codului Contravențional a R.Moldova prevede că **” Constatarea amiabilă a accidentului rutier înlătură răspunderea contravențională.”**

Mai mult ca atât, art.26 lit.(f) ne indică temeiurile de înlăturare a răspunderii contravenționale **” Înlăturarea răspunderii contravenționale pentru fapta ce conține elementele constitutive ale contravenției are loc în cazul:**

f) constatării amiabile a accidentului rutier.”

În această ordine de idei, considerăm că dna Al Safdi nu urma să fie trasă la răspundere contravențională din moment ce suntem în prezența unui Formular de”Constatare amiabilă de accident” ce atestă aplicarea constatării amiabile în accident rutier și respectînd prevederile **art.18¹ alin.(4)** ale Legii nr.414 din 21.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, *”Forma și conținutul formularului „Constatare amiabilă de accident”, precum și normele privind utilizarea acestui formular se aprobă de către autoritatea de supraveghere, cu avizul Poliției, și se eliberează asiguratului gratis”*, mai mult ca atât Formularul de constat amiabil încheiat între Bujac Igor și Al Safdi Valentina nu este declarat nul sau fiind temei de refuz pe acest dosar, deci nu a căzut sub incidența **art. art.18¹ alin.(7)** ale Legii nr.414 din 21.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule. Deci, agentul constatator a stabilit în mod eronat răspunderea contravențională, neluînd în calcul circumstanțele de fapt și de drept.

Considerînd absolut necesar ca instanța de judecată trebuia să revizuiască decizia agentului constatator, în baza probelor veridice și pertinente existente în cadrul presupusei fapte contravenționale.

Ulterior, la data de 31.07.2020 în cadrul Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) a examinat contestația depusă de CA”General Asigurări”SA împotriva Procesului-verbal cu privire la contravenție nr.MAI 04998929 din 11.11.2019 prin care dna Al Safdi Valentina a fost declarată vinovată pentru comiterea contravenției prevăzute de art.242 alin.(2) Cod Contravențional al R.M.

Însă prin Hotărîrea Judecătorei Chişinău din data de 31.07.2020, instanţa a considerat că CA"General Asigurări"SA nu deţine acest drept procesual de a contesta Procesul-verbal cu privire la contravenţie nr.MAI 04998929 din 11.11.2019.

Argumentarea instanţei fiind bazată doar pe următorul argument:

1. *art.448 alin.(1) Cod Contravenţional a R.Moldova, ce ar prevedea o listă exhaustivă a persoanelor care sunt în drept să conteste Procesul-verbal cu privire la contravenţie.*

Însă, CA"General Asigurări"SA folosindu-se de dreptul procesual prevăzut la art. 1853 alin.(3) lit.c) Cod Civil a R.Moldova ce prevede că " *Asigurătorul este în drept:...c) să conteste, după caz, în instanţa de judecată deciziile adoptate referitoare la stabilirea vinovăţiei asiguratului în producerea cazului asigurat. Contestarea în instanţa de judecată a deciziei privind stabilirea vinovăţiei asiguratului nu exclude vinovăţia acestuia pînă în momentul în care hotărîrea judecătorească devine definitivă, asigurătorul fiind obligat să achite despăgubirea de asigurare în termenul stabilit de lege sau contractul de asigurare*",

Totodată, observăm că art.1853 alin.(3) lit.c) Cod Civil denotă că suntem în prezenţa aplicabilităţii unei norme noi ce reglementează un cadru juridic mai amplu şi deci, făcînd o referire la art.448 alin.(1) Cod Contravenţional, denotă că deja prin intrarea în vigoare a art.1853 alin.(3) lit.c) Cod civil, nu mai suntem în prezenţa unei liste exhaustive.

Iar Modernizarea noului Cod Civil a R.Moldova s-a efectuat în conformitate cu prevederile constituţionale şi anume modificărilor şi completărilor Codului civil reprezintă un important pas înainte şi un efort de amploare pe calea modernizării infrastructurii juridice naţionale şi aducerea acesteia în linia celor mai moderne reglementări utilizate pe plan internaţional, totodată ţinînd cont de problemele interpretării şi aplicării redacţiei actuale a Codului civil.

Unde la art. (2) şi (3) din Codul Civil a R.M se precizează rolul respectării drepturilor omului şi a tratatelor internaţionale în raporturile civile. De asemenea, se codifică regulile clasice de conflict în timp între dispoziţii legale (legea mai nouă derogă de la legea mai veche) sau de conflict între o dispoziţie legală specială şi generală (lex specialis derogant generalis). Legea privind actele legislative nr. 780 din 27 decembrie 2001 soluţionează problema conflictului dintre un act legislativ general şi a unui special. Soluţia pare nesatisfăcătoare, fiindcă nu trebuie comparată natura actului legislativ, ci trebuie comparată natura unei norme juridice comparativ cu o altă normă juridică. Nu contează dacă această „altă normă juridică” se regăseşte în acelaşi act legislativ sau într-un alt act legislativ. Evident, că această regulă nu afectează teoria ierarhiei actelor normative.

Or, în coroborare cu art. 4 a Codului Civil a R.Moldova fiind indicat că:

”(1) Legislația civilă constă în prezentul cod, în alte legi, în ordonanțe ale Guvernului și în acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile prevăzute la art.2 și care trebuie să fie în concordanță cu Constituția Republicii Moldova.

(2) Actele normative subordonate legii se aplică la reglementarea raporturilor civile doar în cazurile în care sînt emise în temeiul legii și nu contravin ei.

(3) Legislația civilă se interpretează și se aplică în concordanță cu Constituția Republicii Moldova, Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.”

Ce ține de invocarea calității Codului Contravențional ca *lex specialis*, atunci la rîndul său Codul Civil are calitatea de *lex specialis*, deci suntem în prezența aplicării art.7 alin.(3) a Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2007 ce prevede că *” În cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis...”*

Mai mult ca atît, CA”General Asigurări”SA a utilizat dreptul prevăzut la art.16 alin.(7) lit.(c) a Legii cu privire la asigurări nr.407 din 22.12.2006 (**aplicabil în redacția de la momentul accidentului rutier**) anume: *”(7) Asigurătorul este în drept:...c) să conteste, după caz, în instanța de judecată actele emise de către organele de constatare a circumstanțelor producerii cazului asigurat, precum și deciziile adoptate referitor la stabilirea culpei asiguratului în producerea cazului asigurat. Contestarea în instanța de judecată a deciziei privind stabilirea culpei asiguratului nu exclude vinovăția acestuia pînă în momentul în care decizia judecătorească devine definitivă și executorie, asigurătorul fiind obligat să achite despăgubirea de asigurare în termenul stabilit de lege sau contractul de asigurare.”*

Deci, din moment ce pãgubitul a depus cererea privind constatarea, stabilirea și achitarea despãgubirii de asigurare, atunci din acel moment CA”General Asigurări”SA se subrogă în drepturile și obligațiile dnei Al Safdi ce ține de răspunderea civilă auto a acesteia pentru orice pagubă produsă prin accident de autovehicul, corelativ apare și dreptul de a contesta în instanță actele emise de organele de constatare a accidentului rutier.

C. Obiectul sesizării

Efectuarea controlului constituționalității a art.448 alin.(1) Cod Contravențional a R.Moldova, în partea în care prin aceasta sunt limitate categoriile de persoane cu drept de a se adresa instanței de judecată, fiind excluse categoriile de persoane interesate care pot sesiza despre atragerea la răspundere contravențională în mod ilegal, în contextul în care atragerea la răspundere contravențională aduce prejudicii materiale părții interesate.

Deci, prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității prevederilor art.448 alin.(1) Cod Contravențional prin prisma **art.15, art.16 și art. 20 a Constituției R.M**, ce prevăd:

Articolul 15. Universalitatea

Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

Articolul 16. Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Iar poziția Curții Constituționale a R.Moldova precum că din moment ce se cauzează prejudicii materiale apare calitatea de "victimă" în conformitate cu art. 387 a Cod Contravențional, deci încadrîndu-se juridic în categoria prevăzută la art.448 Cod Contravențional și anume "Victima", considerăm că nu poate fi aplicat în acest caz. Cele indicate fiind fondate pe faptul că din moment ce Vinovatului i se întocmește Proces-verbal cu privire la contravenție în baza art.242 Cod Contravențional, compania de asigurări cade sub incidența răspunderii civile auto în numele Vinovatului, din considerentul că există un Contract de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, iar din moment ce suntem în prezența unui proces verbal cu privire la contravenție întocmit în baza **art.242 Cod Contravențional**, ce presupune *încălcarea regulilor de circulație rutieră soldată cu deteriorarea bunurilor materiale ori cu cauzarea de vătămări*

corporale ușoare, Compania de asigurări fiind obligată să poarte răspundere civilă auto și nicidecum nu poate avea calitate de victimă în acest caz.

Fapt fondat prin încheierea unui contract de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule dintre Asigurator și Asigurat în conformitate cu Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule Nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, ce constă în emiterea unei polițe de asigurare RCA, prin care Asiguratorul în condițiile prezentei legi este în drept să practice asigurare obligatorie de răspundere civilă auto și se obligă, în baza unei prime plătite de asigurat, să despăgubească prejudiciile cauzate prin accident de autovehicul în perioada de valabilitate a contractului de asigurare.

Atragem atenția asupra ridicării excepției de neconstituționalitate a art.448 Cod Contravențional pe cazul dat ca fiind distinct de celelalte sesizări parvenite la Curtea Constituțională, fiind analizate aspecte neinvocate pînă la momentul dat (răspundere materială civilă auto).

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Analizând prevederile art.448 alin.(1) a Codului Contravențional "Contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sînt de acord cu decizia agentului constatator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sînt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale. Termenul de contestare a deciziei agentului constatator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmînării copiei de pe decizia respectivă în condițiile art. 447¹ alin. (8)." constatăm încălcarea art.20 a Constituției R.Moldova ce prevede că "(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție."

Motivarea relației de contrarietate, adică neconstituționalitatea în speța noastră constă în faptul că din momentul emiterii unei Decizii a agentului constatator (**Proces-verbal cu privire la contravenție în baza art.242 Cod Contravențional**) are loc apariția dreptului și obligației companiei de asigurări de a purta răspunde civilă auto pentru prejudiciile cauzate prin accidentul rutier de către persoana vinovată (Asigurat), **mai mult ca atît**, din momentul achitării despăgubirii de asigurare compania de asigurări se subrogă în drepturi și obligații civile în conformitate cu **art. 1853 alin.(3) lit.c) Cod Civil a R.Moldova**.

Or, art.20 a Constituției R.Moldova oferă dreptul oricărei persoane la satisfacția efectivă din partea instanțelor de judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime **în contextul în care prin emiterea Procesului-verbal cu privire la contravenție în baza art.242 a Cod Contravențional, CA"General Asigurări" a fost supusă unei răspunderi civile lipsită de dreptul de a prezenta careva obiecții, contestații asupra actului ce i-a impus această obligație.**

Astfel, **fiindu-i îngreunat dreptul la accesul liber la justiție, fiind lipsită de dreptul de a contesta actul ce i-a imputat răspundere civilă auto și care au dat naștere unor raporturi juridice litigioase ce aduce prejudicii materiale companiei de asigurări.**

Mai mult ca atît Constituția R.Moldova garantează prin art.15 **dreptul la universalitate** în coroborare cu art.16 **dreptul la egalitate**, anume că în sensul principiului universalității, drepturile și obligațiile constituie o unitate **sui generis**, această unitate dînd expresie echității și egalității în tratamentul juridic. O regulă asemănătoare este prevăzută în art. 16 alin.(2) a Constituției R.Moldova ce indică că

” toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială.” Îndatoririle fundamentale ale cetățenilor, consacrate în Constituție, reprezintă acele obligații puse în sarcina cetățenilor, esențiale pentru buna organizare a vieții sociale, și sunt determinate de scopurile societății și de valorile sociale ocrotite și promovate de Legea fundamentală și de normele de drept.

OR**, în sensul dispozițiilor constituționale, principiul egalității desemnează drepturi și libertăți egale pentru toți cetățenii, precum și îndatoriri fundamentale egale, indiferent de faptul unde sunt prevăzute: în Constituție, în legi organice, legi ordinare sau în alte acte normative. Violarea principiului egalității și nediscriminării are loc atunci când se aplică un tratament diferențiat în cazuri egale, fără să existe o motivare obiectivă și rezonabilă, sau când există o disproporție între scopul urmărit și mijloacele folosite. Aici, **aducem ca argument faptul că în legislația contravențională suntem în prezența unei liste exhaustive de participanți ce ar putea contesta deciziile agentului constatator, pe când legislația privind procedura penală nu îngrădește dreptul participanților sau a altor părți interesate de a contesta, prezenta obiecții, indicându-se ” ...bănuț, învinuit, apărător, partea vătămată, de alți participanți la proces sau de către alte persoane drepturile și interesele legitime ale cărora au fost încălcate de aceste organe”.

Deci, apare întrebarea în ce condiții are loc respectarea dreptului la universalitate, egalitate și acces liber la justiție prin prisma legislației contravenționale, în contextul în care are loc vădit încălcarea acestora din moment ce instanțele de judecată refuză examinarea contestațiilor din motiv că nu este expres prevăzută calitatea procesuală a Asigurătorului în art.448 Cod Contravențional a R.Moldova.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

CONSIDERĂM că art.448 alin.(1) Cod Contravențional a R.Moldova, în partea în care prin aceasta sunt limitate categoriile de persoane cu drept de a se adresa instanței de judecată, fiind excluse categoriile de persoane interesate care pot sesiza despre atragerea la răspundere contravențională în cazul în care acest fapt afectează drepturile materiale a acestuia și nu întrunește calitatea procesuală de "victimă" contravine **art.20 din Constituția R.Moldova** ce prevede că:

" (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție. "

Deci, conform **art.20 din Constituția R.Moldova**, orice persoană are dreptul la respectarea efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime, **în coroborare cu art.2 Cod Contravențional a R.Moldova** ce prevede că *" scopul legii contravenționale constă în apărarea drepturilor și libertăților legitime ale persoanei, apărarea proprietății, ordinii publice, a altor valori ocrotite de lege, în soluționarea cauzelor contravenționale, precum și în prevenirea săvârșirii de noi contravenții. "*

Mai mult ca atât *art. 8 al Declarației Universale a Drepturilor Omului* conține rigori internaționale în domeniul accesului liber la justiție: *„Orice persoană are dreptul să se adreseze în mod efectiv instanțelor judiciare competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce îi sunt recunoscute prin constituție sau prin lege“*. Dispoziția care garantează accesul liber la justiție și asigură, în același timp, unitatea reglementărilor constituționale și legislative pe întreg teritoriul țării este cuprinsă în alin. (2) al articolului analizat și prevede că *nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.*

Or, faptul că prin emiterea Procesului - verbal cu privire la contravenție întocmit în baza art.242 Cod Contravențional, ce generează apariția raporturilor de răspundere civilă a companiei de asigurări și existența listei exhaustive în art.448 a Codului Contravențional ce îngreunează dreptul acesteia la contestare, oare nu reprezintă violarea drepturilor fundamentale ce îi sunt recunoscute prin Constituție?

Este necesar de a percepe legătura causală dintre emiterea unui Proces-verbal cu privire la contravenție întocmit în baza art.242 ce presupune *încălcarea regulilor de circulație rutieră soldată cu deteriorarea bunurilor materiale ori cu cauzarea de vătămări corporale ușoare și consecința juridică față de compania de asigurări,*

care în mod direct îi stabilește calitatea de parte interesată/participant, față de care survine răspunderea civilă auto.

Aici facem referire la **art.2** din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule Nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 ce denotă că "**accident de autovehicul – eveniment neprevăzut, întâmplător provocat de unul sau mai multe autovehicule, care cauzează prejudicii unor persoane și care poate da naștere unor pretenții de despăgubire;**" în coroborare cu **art.3** a aceleiași Legi și anume "**Obiect al asigurării obligatorii de răspundere civilă auto îl constituie răspunderea civilă a proprietarului și/sau utilizatorului de autovehicul pentru orice pagubă sau vătămare corporală produsă prin accident de autovehicul în limitele teritoriale de acoperire ale asigurării.**"

Deci, constatăm legătura cauzală dintre emiterea unui Proces-verbal cu privire la contravenție în baza **art.242** Cod Contravențional și consecința juridică față de Compania de asigurări și anume survenirea răspunderii civile auto produsă prin accident de autovehicul.

În acest caz constatăm că compania de asigurări face parte din categoria persoanelor interesate care ar putea sesiza despre atragerea la răspundere contravențională, pentru că răspunderea contravențională atrage după sine răspunderea civilă auto a companiei de asigurări.

Însă conform **art.448 alin.(1)** Cod Contravențional a R.Moldova sunt limitate categoriile de persoane cu drept de a se adresa instanței de judecată, fiind excluse categoriile de persoane interesate care pot sesiza despre atragerea la răspundere contravențională.

Totodată, aducem la cunoștință că în procedura penală persoana interesată are dreptul de a se adresa instanței de judecată, drept prevăzut la **art. 274 alin.(6)** Cod **Procedură Penală** "*Ordonanța de a refuza începerea urmăririi penale poate fi atacată, prin plîngere, în instanța judecătorească, în condițiile art.313.*" în coroborare cu **art.313 alin.(1)** a aceluiași cod ce indică "*Plîngerile împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitate specială de investigații pot fi înaintate judecătorului de instrucție de către bănuț, învinut, apărător, partea vătămată, de alți participanți la proces sau de către alte persoane drepturile și interesele legitime ale cărora au fost încălcate de aceste organe, în cazul în care persoana nu este de acord cu rezultatul examinării plîngerii sale de către procuror sau nu a primit răspuns la plîngerea sa de la procuror în termenul prevăzut de lege.*"

Atragem atenția că Codul de Procedură Penală prevede la **art.73** calitatea de "Parte civilmente responsabilă" și anume "**Parte civilmente responsabilă este recunoscută persoana fizică sau juridică care, în baza legii sau conform acțiunii**

civile înaintate în procesul penal, poate fi supusă răspunderii materiale pentru prejudiciul material cauzat de faptele învinuitului, inculpatului.

(2) Recunoașterea ca parte civilmente responsabilă se face prin hotărâre a organului de urmărire penală sau a instanței.

(3) În cazul în care se constată că, după recunoașterea părții civilmente responsabile, persoana respectivă nu poartă răspundere materială pentru prejudiciul material cauzat de către învinuit, inculpat sau că din alte motive lipsesc temeiuri pentru ca persoana să fie în calitate de parte civilmente responsabilă, organul de urmărire penală sau instanța, prin hotărâre motivată, încetează participarea persoanei la proces în calitate de parte civilmente responsabilă.”

Pe când conform legislației contravenționale observăm că nu deținem, nu este prevăzută calitatea de ”parte civilmente responsabilă”, însă persoana fizică sau persoana juridică la fel poate fi supusă răspunderii material pentru prejudiciul material cauzat de faptele învinuitului, unica diferență fiind mărimea prejudiciului ce o poate cataloga ca contravenție sau infracțiune.

Deci, este îngrădit dreptul persoanei responsabile de răspunderea material de a se expune asupra vinovăției învinuitului.

Observăm că prin legea contravențională are loc încălcarea dreptului constituțional al persoanei interesate de a se adresa în instanța de judecată, conform art.20 din Constituția R.Moldova prin limitarea categoriilor persoane interesate care pot sesiza despre atragerea la răspundere contravențională.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Prin prezenta declar că informațiile prezentate Curții Constituționale sunt veridice.

Cu respect,

Botnari Rodica
Șeful Secției Juridice CA "General Asigurări" SA

Dosarul nr. 4r-2041/20
1-19192576-02-4r-24092020

ÎNCHEIERE

26 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău în componența:
Președintele ședinței de judecată
Judecătorii

Ion Bulhac
Ghenadie Lîsîi și Igor Chiroșca

Judecând în ședință de judecată publică, cererea înaintată de șeful Secției Juridice CA” General Asigurări” SA, Botnari Rodica privind sesizarea Curții Constituționale în vederea ridicării excepției de neconstituționalitate asupra prevederilor art. 448 alin.1 Cod contravențional al Republicii Moldova.

C O N S T A T Ă :

CA ”General Asigurări” SA a depus în instanța de judecată contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție Seria MAI 04 998929 din 11.11.2019 și a deciziei agentului constator din aceeași dată, emisă în privința lui Al Safdi Valentina în temeiul art. 242 alin. 1 Cod Contravențional, prin care a solicitat admiterea contestației și declararea nulă a procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei agentului constator din 11.11.2019, invocând drept temei admiterea erorilor procedurale la întocmirea actului de către agentul constator.

În motivarea contestației depuse se invocă, că întocmirea procesului- verbal cu privire la contravenție Seria MAI 04 998929 la 11.11.2019, de către agentul constator din cadrul DP Chișinău a fost una abuzivă, or inițial părțile implicate în accidentul rutier au aplicat mecanismul constatării amiabile în accident pentru beneficierea despăgubirii de asigurare până la 10000 lei, fără a fi trasă persoana vinovată la răspundere contravențională. Ulterior, victima s-a prezentat la Companie, solicitând anexarea la dosarul de daune a copiei procesului-verbal cu privire la contravenție pentru a nu fi restricționat la cuantumul de despăgubirii de asigurare. În asemenea circumstanțe, consideră că agentul constator n-a apreciat corect circumstanțele de fapt și de drept, sancționând persoana vinovată cu amendă contravențională.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 31.07.2020 a fost respinsă ca neîntemeiată contestația depusă de CA ”General Asigurări” SA împotriva procesului verbal cu privire la contravenție seria MAI 04 998929 și a deciziei agentului constator din 11.11.2019 din cadrul DP Chișinău.

În motivarea hotărârii instanța a menționat că prevederile art. 448 Cod contravențional, nu oferă dreptul companiei de asigurări de a contesta procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constator, acest drept fiind prerogativa exclusivă a contravenientului, victimei sau reprezentantului acestora, procurorului dacă este parte în cauza contravențională, în colaborare cu alin. 1 al art. 448 Cod contravențional.

Nefiind de acord cu încheierea nominalizată, recurs în termen a declarat șeful Secției Juridice CA” General Asigurări” SA, Botnari Rodica, prin care a solicitat admiterea

recursului, casarea hotărârii Judecătorei Chișinău sediul Ciocana din 31.07.2020 și anularea procesului verbal cu privire la contravenție MAI 04998929 din 11.11.2019 cu încetarea procesului contravențional în privința Valentinei Al Safdi.

Șeful Secției Juridice CA” General Asigurări” SA, Botnari Rodica a înaintat în ședința de judecată a instanței de recurs, sesizarea în conformitate cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 448 alin.1 Cod contravențional al Republicii Moldova.

Se invocă, că nu este de acord cu decizia de sancționare a contravenientului prin emiterea procesului verbal cu privire la contravenție, îl consideră neîntemeiat și denotă interpretarea eronată a situației de fapt ce a dus la atragerea la răspundere contravențională nefondat și utilizînd dreptul prevăzut la art. 16 alin.(7) lit.(c) a Legii cu privire la asigurări nr.407 din 22.12.2006 (valabil în redacția de la momentul accidentului rutier) anume: ”(7) Asigurătorul este în drept:...c) să conteste, după caz, în instanța de judecată actele emise de către organele de constatare a circumstanțelor producerii cazului asigurat, precum și deciziile adoptate referitor la stabilirea culpei asiguratului în producerea cazului asigurat. Contestarea în instanța de judecată a deciziei privind stabilirea culpei asiguratului nu exclude vinovăția acestuia pînă în momentul în care decizia judecătorească devine definitivă și executorie, asigurătorul fiind obligat să achite despăgubirea de asigurare în termenul stabilit de lege sau contractul de asigurare. ”

Deci, din moment ce păgubitul a depus cererea privind constatarea, stabilirea și achitarea despăgubirii de asigurare, atunci din acel moment CA”General Asigurări”SA se subrogă în drepturile și obligațiile dnei Al Safdi ce ține de răspunderea civilă auto a acesteia pentru orice pagubă produsă prin accident de autovehicul, corelativ apare și dreptul de a contesta în instanță actele emise de organele de constatare a accidentului rutier.

Examinând materialele cauzei, în special demersul în speță, ținînd cont de opinia participanților la proces, Colegiul Penal consideră necesar de a admite demersul despre verificarea constituționalității prevederilor art. 448 alin.1 Cod contravențional, potrivit cărora ” contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sînt de acord cu decizia agentului constator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sînt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale”.

Potrivit art. 28 alin. 1 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, actele Curții Constituționale sînt acte oficiale și executorii, pe întreg teritoriul țării, pentru toate autoritățile publice și pentru toate persoanele juridice și fizice.

Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 s-a hotărât:

1. În sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

2. Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

În această ordine de idei, Colegiul penal relevă că, excepția de neconstituționalitate a fost formulată de către un subiect care beneficiază de acest drept, în baza art. 135 alin.1 lit. a), g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016. Obiectul excepției de neconstituționalitate este alin.1 al art. 448 Codul contravențional, este o normă a unui act legislativ, a fost ridicată în cadrul examinării recursului împotriva hotărârii de respingere a contestației CA "General Asigurări" SA și a fost aplicată la examinarea acestei cauze.

Așadar, motivele prezentei sesizări au fost consolidate în baza art. art. 20, 54 din Constituția Republicii Moldova, iar circumstanțele în speță denotă întrunirea cerinței pct. 3 al paragrafului 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016.

Prin urmare sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin.1 al art. 448 Cod contravențional, urmează a fi admisă.

Într-o altă ordine de idei, cu referire la necesitatea suspendării prezentului proces, Colegiul Penal subliniază că, potrivit pnc. 81 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 potrivit prevederilor legale, în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului. Curtea reține că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.

Astfel, din considerentul excluderii posibilității aplicării la prezenta speță a normei a cărei constituționalitate se contestă, Colegiul Penal va suspenda examinarea recursului declarat de șeful Secției Juridice CA" General Asigurări" SA, Botnari Rodica împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 31.07.2020 în privința Valentinei Al Safdi în baza art. 242 alin.1 Cod contravențional al Republicii Moldova, până la

soluționarea excepției de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 7 alin.(3) Cod de procedură penală al Republicii Moldova, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

DISPUNE :

A admite demersul înaintat de Șeful Secției Juridice CA” General Asigurări” SA, Botnari Rodica cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 448 alin.1 Cod contravențional al Republicii Moldova, în partea ce vizează sintagma „contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sînt de acord cu decizia agentului constatator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sînt în drept să conteste decizia emisă asupra cauzei contravenționale”, cu expedierea demersului în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova.

A suspenda examinarea recursului declarat de Șeful Secției Juridice CA” General Asigurări” SA, Botnari Rodica împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 31.07.2020 în privința Valentinei Al Safdi în baza art. 242 alin. (1) Cod contravențional al Republicii Moldova, până la soluționarea excepției de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Președintele ședinței:

Ion Bulhac

Judecătorii:

Ghenadie Lîsîi

Igor Chiroșca

Copia corespunde originalului.

Judecător: Chiroșca Igor :